

зробити висновок, що фахова мова фітнесу, як нова галузь знань, до певної міри вдосконалила вже наявні до цього часу номінації [1].

Склад термінологічних одиниць, запозичених фаховою мовою фітнесу із різних галузей знань, та створення власних термінів свідчить про те, що фітнес є новою сферою знань. Термінологія фітнесу створена на основі об'єднання різних понять спорту, медицини та дієтології, використовуючи власні терміни для опису його об'єкта, предмета, мети та завдання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Павлюк І. Б. Розвиток та становлення фахової мови фітнесу / І. Б. Павлюк // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка. Серія : "Філологічні науки". – Кам'янець-Подільський : "Аксіома", 2013. – Вип. 32. – С. 306–309.
2. Павлюк І. Б. Фахова мова фітнесу (на матеріалі англomовних лексикографічних джерел та спеціальних текстів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Ірина Богданівна Павлюк ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів ;, 2016. – 19 с.
3. Werner W. K. Fitness and Wellness / W. K. Werner Hoeger, A. Sharon. – Boise State University Fitness and Wellness, Inc., 2010. – 278 p.

Юсик М.

Науковий керівник – доц. Бачинська Г. В.

СЕМАНТИКА ТВІРНИХ ОСНОВ ПРИЗВИЩ СЕЛА ДОБРИВОДИ ЗБАРАЗЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Антропоніми відзначаються багатою лінгвістичною інформативністю, оскільки протягом свого становлення перебували в тісних взаємозв'язках із апелятивною та онімною лексикою.

Антропоніміка – розділ ономастики, який вивчає власні назви людей (антропоніми). Вона досліджує особливості утворення антропонімів, основні принципи номінації людини, шляхи переходу апелятива в антропонім і навпаки, хронологічні характеристики антропонімів, їх зміни в часі, виникнення різних форм найменування людини, словотвір різних класів антропонімів, функціонування тих чи інших антропонімів у мові на різних хронологічних зрізах.

Антропоніми несуть на собі відбиток часу й місця свого виникнення. Кожне прізвище – закономірне лексичне надбання мови. Незаперечна думка, що «історія виникнення й побутування прізвищ тісно пов'язана з історією народу, з особливостями його матеріальної і духовної культури» [1, с. 3].

Українська антропонімія (у першу чергу прізвища) стала об'єктом наукових зацікавлень у другій половині минулого століття. Стаття А. Степовича «Заметка о происхождении малорусских фамилий» стала першою публікацією про українські прізвища. У 1885 р. М. Сумцов у праці «Малорусские фамильные прозвания» розглядає прізвище як явище етнографічне. Проблема народної антропонімії присвятив свою розвідку І. Франко, який є основоположником української антропонімії.

Плідно проводив дослідження на ниві антропоніміки український мовознавець Ю. Редько. Він розглядав структурно-словотвірну характеристику антропонімів, порівнював основні словотвірні типи українських власних назв із іншими слов'янськими мовами

У 1966 р. виходить книга Ю. Редька «Сучасні українські прізвища», що є першою спробою загального огляду всіх типів сучасних українських прізвищ з боку шляхів їх виникнення та словотвірної будови й географічного поширення.

За семантикою твірних основ автор визначає основні чотири групи прізвищ, що утворені: 1) від особових власних імен; 2) від назв місць народження або місць проживання; 3) від назв соціального стану або постійного заняття; 4) від назв індивідуальних ознак їх першого носія [2, с. 9].

За семантикою твірних основ прізвища села Добриводи Збаразького району Тернопільської області поділяються на такі групи:

Прізвища, тотожні з церковно-христинськими іменами різної *структури*:
Августин, Антон, Гнатусько, Данилець, Кузь, Федьо.

Прізвища, тотожні з давньослов'янськими іменами-композицями та відкомпозитними усіченими і усічено-суфіксальними іменами:

Борис (пор. *Борис[лавь]*), *Гулик* (*Гули[мирь]*), *Пут* (пор. *Пут[имир]*).

3. Прізвища, тотожні з давньослов'янськими відапелятивними іменами та прізвищами

Відапелятивні прізвища найбільш тісно пов'язані із життям людини, ілюструють різноманітні аспекти життя народу й оточуючих його реалій – побут, заняття, тваринний і рослинний світ тощо.

Сучасні прізвища села, в основах яких маємо відапелятивні імена, можемо поділити на кілька груп, відповідно до лексичного значення їх основ.

- Прізвища, в основах яких відображені назви звірів, птахів, риб, комах

Кіт (пор. *кіт* – «свійська тварина родини котячих» - СУМ, ІУ, 171), *Підуста* (пор. *Підуст* – «дрібна річкова промислова риба» - СУМ, УІ, 520), *Піскур* (пор. *піскур* – «невелика річкова риба» - ВТСУМ, 1085),

Чайка (пор. *чайка* – «водяний птах»), *Шпак* (пор. *шпак* – «від української назви птаха *шпак*» - СУМ, ХІ, 632),

-Прізвища, в основах яких відображено назви рослин, їх частин та плодів:

Грушка (пор. *грушка* – «плодове дерево» - СУМ, ІУ, 814), *Слива* (пор. *слива* – «від назви дерева *слива* або від назви його плоду» - СУМ, ІХ, 655), *Шуль* («пор. *шуль* – «качан кукурудзи» - СУМ, ХІ, 560).

-Прізвища, в основах яких відображені назви знарядь праці, предмети повсякденного вжитку та їх частин

Деркач (пор. *Деркач* – «стертий віник» - СУМ, ІІ, 252), *Шугин* (пор. *шуги* – «покрив, яким відганяють свійську птицю, птахів» - СУМ, ХІ, 556).

- Прізвища, в основах яких відображені лексеми деяких інших тематичних груп, що репрезентовані кількома утвореннями

- назви зброї: *Брона* (пор. *броня* – «панцир, лати, захисна обшивка; зброя» - СУМ, І, 202), *Гармата*, *Сагайдак*.

- назви музичних інструментів: *Бас* (пор. *бас* – «низький голос; музичний інструмент» - СУМ, І, 146), *Дуда*, *Музика*.

4. Прізвища, тотожні з апелятивними характеристиками особи

Прізвищами апелятивного походження вважаємо такі, що первісно ідентифікували особу за професійними, етнічними, соціальними, релігійними ознаками.

-Прізвища, утворені від назв осіб за професією чи заняттям:

Дігтяр (пор. *дігтяр* – «той, хто виготовляє дьоготь» - СУМ, ІІ, 238), *Дудар* (пор. *дудар* – «майстер, що робить дудки» - СУМ, ІІ, 431),

Колодій (пор. *колодій* – «колісник» - СУМ, ІУ, 228), *Кравець*, *Кравченко*, *Кравчук* (пор. *кравчук* – «фахівець із пошиття одягу» - СУМ, ІУ, 233), *Кушнір* (пор. *кушнір* – «фахівець, що шиє хутрянні вироби» - СУМ, ІУ, 249)

-Прізвища, утворені від осіб за місцем походження чи проживання

Найпоширенішими серед цієї групи прізвищ є прикметникові утворення – *ий*, *ій*:

Заболотний, *Підбережний*, *Садовий*, *Наболотний*, *Нагірний*. [4]

-Прізвища, що походять від назв населених пунктів чи місцевостей

Серед прізвищ мешканців села Добриводи ХХ-ХХІ ст., утворених від назв осіб за місцем походження чи проживання найчастіше вживаються відтопонімні прізвища у вигляді відойконімних прикметників на – *ськ(ий)* – *цьк(ий)*.

В основах прізвищ мешканців села лежать такі ойконіми:

Бережинський (*Бережани*), *Дубинський* (*Дубина*), *Павлій* (*Павлівське*), *П'ятківський* (*П'ятківка*), *Родзінський* (*Родинське*), *Синявський* (*Синява*) [4]

Услід за Н. Федотовою можемо сміливо назвати прізвища символічними знаками, які «активізують у свідомості комунікаторів однієї культури певні архетипні образи, крізь призму яких сприймається кожне нове явище освоєваної дійсності. Таким чином, зберігаючи свою семантику, в закодованому вигляді несуть інформацію не тільки про особу, якій воно надане, але й про особливості певної епохи, чим створюють культурний портрет нації». [3, 3].

Отже, проаналізувавши прізвища села Добриводи, виявлено, що найчисленішим класом є відапелятивні слов'янські автохтонні імена.

В основах відапелятивних прізвищ є лексемами, що конденсують у своїй семантиці глибоку лінгвістичну та історичну інформацію, оскільки в них відображено не просто давній стан мови, а й особливості матеріальної і духовної культури предків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Крохмаль І. Українські прізвища як культурно-мовне явище // Вивчаємо українську мову і літературу – 2006. – № 15. – С. 2-4.
2. Редько Ю.К. Сучасні українські прізвища. – К., 1966.
3. Федотова Н. Сучасні прізвиська Луганщини : когнітивна прагматика творення тексту оніма : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 «українська мова» / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна / Н. Федотова. – Харків, 2008. – 20 с
4. Словник географічних назв України. – Київ, 2001.

Список умовних скорочень

ВТСУМ – Великий тлумачний словник сучасної української мови. – Київ, 2001.

СУМ – Словник української мови. – К., 1970-1980. – Т. I-XI.